

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/113/2022
Identifikačné číslo spisu:	8118215802
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8118215802.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Y. W., narodenej XX. Y. XXXX, L., C. XXX/XX, 2/ C.. S. W., narodeného X. H. XXXX, T., L. XX, 3/ E. W., narodeného X. R. XXXX, L., XX. W. XX, 4/ T. W., narodeného XX. S. XXXX, V.K., M. V. X, 5/ R. W., narodeného XX. Y. XXXX, L., W. L. XX, 6/ T. W., narodeného X. R. XXXX, L., L. X, 7/ N. W., narodeného X. Y. XXXX, L. W. U., H. X, 8/ Y. W., narodenej XX. R. XXXX, L., C. XX, zastúpení advokátom JUDr. Ernestom Vokálom, Prešov, Hlavná 61, proti žalovaným 1/ C. V., narodenému XX. W. XXXX, L., Y. XXX/X, zastúpenému advokátom JUDr. Lukášom Polákom, Prešov, Hlavná 137, 2/ obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenej advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, IČO: 37 928 422, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29C/30/2018, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. júla 2020 č. k. 15Co/4/2020-140, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ až 8/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej 2/.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyniam 1/ a 8/, každej sumu 8 000 eur, žalobcom 2/ až 7/, každému sumu 7 000 eur spoločne a nerozdielne, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a priznal žalobcom 1/ až 8/ voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vychádzal zo skutkového zistenia, že dňa 12. novembra 2015 viedol žalovaný 1/ v čase o 16.15 hod. v L. v ľavom jazdnom pruhu cesty I/68 po W. L. v smere do T. dodávkové motorové vozidlo PEUGEOT BOXER, EVČ: L. XXX F., plne sa nevenoval vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke, pred jazdou si nedostatočne očistil čelné výhľadové sklo vozidla, v obci premával rýchlosťou najmenej 74 km/hod. a nedal prednosť chodcovi S. W., prechádzajúcemu cez priechod pre chodcov z pravej strany v smere jazdy vozidla, v dôsledku čoho došlo k zrážke, pričom chodec utrpel zranenie, ktorému podľahol, čím porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c), písm. f/ a § 16 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke.

2. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 19. mája 2017, sp. zn. 5T/75/2016 bol žalovaný 1/ uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, s podmieneným odkladom výkonu trestu s uvedením skúšobnej doby na 3 roky a trestu zákazu činnosti riadiť všetky druhy motorových vozidiel na 2 roky a 6 mesiacov.

3. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 11. októbra 2017 pod spisovou značkou 5To/35/2017 odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a uznal žalovaného 1/ za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. h) Trestného zákona, za čo mu uložil trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a uložením trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel všetkých druhov na 3 roky. Súčasne uložil žalovanému 1/ povinnosť nahradiť poškodenému T.M. W. škodu vo výške 3 114,48 eura. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 11. októbra 2017.

4. Predmet sporu súd prvej inštancie právne posúdil podľa § 11, § 13, § 420 Občianskeho zákonníka. V nadväznosti na citované ustanovenia zdôraznil, že zákon č. 381/2001 Z. z. v ust. § 27a prebral právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedených v prílohe. V tejto prílohe je uvedená i Smernica Rady 72/166/EHS z 22. apríla 1972, 84/5/EHS z 30. decembra 1983 a 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. preto nemožno posudzovať izolovane, bez ohľadu na cieľ sledovaný vyššie uvedenými smernicami. V otázke krytia náhrady ujmy povinným zmluvným poistením poukázal prvoinštančný súd na rozsudok Súdneho dvora C-22/12 zo dňa 24. októbra 2013 vo veci Katarína Hassová, na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci III. ÚS 646/2015, I. ÚS 476/2016, III. ÚS 666/2016 ako aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31. júla 2017.

5. Súd prvej inštancie považoval za nedôvodnú vznesenú námietku premlčania žalovanou 2/ z dôvodu, že náhrada za nemajetkovú ujmu sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka a jej začiatok je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Aj v súvislosti s týmto záverom poukázal na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov.

6. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že medzi žalobcami a ich zomrelým otcom existovali silné citové väzby, keďže práve on bol tým, ktorý spájal celú rodinu, svoju rodinu miloval a pre žalobcov bol vzorom a životnou inšpiráciou. Napriek pokročilému veku bol stále aktívny, zabezpečoval pomoc pri domácich prácach, starostlivosti o chorú manželku a švagrinu, organizoval spoločné stretnutia blízkej, ale aj vzdialenej rodiny. Mal za to, že hodnota usporiadaného rodinného života, resp. hodnota žiaľu, smútku a bolesti pri narušení rodinných vzťahov úmrtím, resp. usmrtením blízkej osoby je nevyčísľiteľná v peniazoch. Rovnako je však pochopiteľné, že výška náhrady za nemajetkovú ujmu z hľadiska hornej hranice nemôže byť neobmedzená. Pri úmrtí rodiča sa javí za prípustné prihliadať na vek pozostalého dieťaťa. Uviedol, že pri plnoletom dieťati, vzhľadom na dlhšie trvanie vzťahu, mal rodič možnosť naplniť svoju rodičovskú úlohu vo väčšom rozsahu ako pri menších deťoch, pri ktorých je možné vážnosť zásahu zdôrazniť absolútnou stratou možnosti naplniť vzťah rodiča a dieťaťa. Zdôraznil, že posudzovanie výšky nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade znevažovať tým spôsobom, aby bola vnímaná ako „cena ľudského života“. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu zomrelého, ale pokúsiť sa pozostalým nahradiť nemateriálnu ujmu prejavujúcu sa v ich subjektívnych pocitoch.

7. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal zo zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, v zmysle ktorého obetiam násilného trestného činu, ktorým bola spôsobená smrť patrí odškodnenie v maximálnej výške 50-násobku minimálnej mzdy (§ 12 a § 13 cit. zák.), teda v roku 2018 bola maximálna výška odškodnenia obetí násilných trestných činov v sume 24 000 eur. V prípade, ak je obetí násilného trestného činu viac, uvedená suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom.

8. Na odvolanie žalovanej 2/ Krajský súd v Prešove (ďalej ako „odvolací súd“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, okrem výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá so spresnením, že plnením jedného zo žalovaných v rozsahu plnenia zaniká povinnosť plnenia druhého žalovaného. Žalobcom 1/ až 8/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie v predmetnom spore vykonal potrebné dokazovanie na základe ktorého dospel k správnym skutkovým zisteniam a z týchto vyvodil aj správny záver. Odvolací súd poukázal na výstižné a vyčerpávajúce zdôvodnenie rozhodnutia, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovanej 2/ uviedol nasledovné:

9. Žalovaná 2/ odvolaním namietala nesprávne právne posúdenie otázky premlčania nároku, a teda posúdenie ňou vznesenej námietky premlčania.

10. Podľa odvolacieho súdu jednotné právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby je zabezpečované radom čiastkových prostriedkov, na ktoré sa možno pozerat' relatívne úplne samostatne. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv (podobne ako je to v prípade bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia alebo práva na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom podľa ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov), jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Podľa názoru odvolacieho súdu je to obsah nároku a nie predmet jeho ochrany, čo robí pre povahu nároku rozhodujúce, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.

11. Odvolací súd považoval za dôvodné konštatovať, že neoprávneným konaním žalovaného 1/ bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život Františkovi Novákovi a do práva na súkromie a rodinný život žalobcov, ktorý okamih nastal momentom smrti ich otca a ktorého následky v podobe rôznej formy citovej ujmy (šoku, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) stále pretrvávajú (porovnaj aj uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/265/2009). Pokiaľ otec žalobcov zomrel pri dopravnej nehode dňa 12. novembra 2015 a žalobu podali žalobcovia dňa 9. novembra 2018, došlo tak k včasnému uplatneniu nárokov žalobcov. Preto súd prvej inštancie dôvodne na námietku žalovanej 2/, spočívajúcu v premlčaní nároku, neprihliadal.

12. Ďalej odvolací súd dôvodí, že pokiaľ žalovaná 2/ argumentuje rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/73/2006 z 30. januára 2007, podľa ktorého príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného, pričom o takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz syna, treba konštatovať, že táto judikatúra nie je aplikovateľná v prejednávanej veci, ktorá sa týka nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka ako aj v zmysle § 4 a nasl. zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov. V tejto súvislosti poukázal predovšetkým na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová C-22/12 z 24. októbra 2013, podľa ktorého ustanovenia Smerníc Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS a 90/232/EHS sa majú vykladať tak, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má

pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z hľadiska vnútroštátneho bola táto problematika upravená následne rozhodnutiami Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 646/2015 a I. ÚS 4744/2016. Za týchto okolností nemal odvolací súd pochybnosti o zodpovednosti oboch žalovaných (a teda aj žalovanej 2/ ako poisťiteľa v nadväznosti na ust. § 4 a nasl. zák. č. 381/2001 Z. z.) za nemajetkovú ujmu, ktorá stratou právneho predchodcu bola žalobcom spôsobená.

13. S poukazom na uvedené považoval odvolací súd odvolacie námietky žalovanej 2/ za nedôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, vrátane zodpovedajúceho výroku o trovách konania v súlade s ust. § 387 ods. 1, 2 CSP. K potvrdeniu rozsudku pristúpil odvolací súd so spresnením plnenia žalovaných, keďže uznal odvolacie námietky žalovanej 2/ v tomto smere ako dôvodné. Na vecnej správnosti rozsudku to však nič nemení, preto k potvrdeniu rozsudku došlo len so spresnením spôsobu plnenia.

14. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, teda úspešným žalobcom bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnej žalovanej 2/ v celom rozsahu, teda v rozsahu 100 %.

15. Proti predmetnému rozsudku (čo do potvrdzujúcej časti) podala žalovaná 2/ dovolanie. Dovolanie podala z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Mala za to, že vo vzťahu k nej rozsudok krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, čo do posúdenia otázky absencie priamej príčinnej súvislosti nárokov v prejednávanom prípade v kontexte ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR prezentovanej práve rozhodnutím zverejneným pod R 61/2008 a nespornej rozhodovacej praxe, čo do premlčania škodových nárokov, pokiaľ už nároky žalobcov do tejto kategórie zaradil.

16. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme a príčinnej súvislosti:

Pokiaľ už okresný súd aj krajský súd dospeli k záveru, že pre účely zákona o PZP nemajetková ujma pozostalých rovná sa škoda na zdraví a pasívna vecná legitimácia žalovanej 2/ je daná, mala za to, že sa javí len ako spravodlivé, aby súdy potom kategóriu (nemajetková ujma pozostalých) ako škodu aj posudzovali a to v celku a nie izolovane účelovo a v kontexte arbitrárne a bez akéhokoľvek náznaku právnej istoty vo vzťahu k žalovanej 2/. Pokiaľ sa hovorí o škode pre účely zákona o PZP je potom pri povinnosti poisťovateľa hradiť za poisteného škodu, uvažovať výlučne o takej škode, ktorá je v priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou - dopravnou nehodou. V danom prípade však dochádza k zásahu do osobnostných práv pozostalých len sprostredkované.

K otázke príčinnej súvislosti poukázala na rozhodnutia NS SR pod sp. zn. 3Cdo/32/2007, 1Cdo/129/2008, 5Cdo/126/2009, 6Cdo/89/2011 a 6Cdo/7/2013. V tejto súvislosti potom poukázal najmä aj na rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/73/2006, ktorý bol uverejnený aj v Zbierke stanovísk NS SR pod R 61/2008 v zmysle ktorého príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna (rovnako aj napríklad R 7/1979).

16.1. Uvedený princíp je následne premietnutý aj priamo v § 5 ods. 1 písm. h) Zákona o PZP v zmysle ktorého poisťiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Vzhľadom na skutočnosť, že poistnou udalosťou je dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou.

16.2. V konečnom dôsledku na podporu uvedených záverov poukázala aj na rozsudok ESD zo dňa 10. decembra 2015 vo veci C-350/14 Lazar. Z vyššie uvedených dôvodov žalovaná 2/ mala za to, že pri akceptovaní premisy, že pod škodou na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahrňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poisťiteľ - žalovaná 2/ priamo zo zákona o PZP de facto aj de jure oslobodená od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu) a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, keďže žalobcovia síce boli účastníkmi dopravnej

nehody, avšak v tomto konaní sa domáhajú nárokov odvodených od prvotného následku dopravnej nehody a vo vzťahu k tomu nároku možno o nich hovoriť ako o sekundárnej obeti.

16.3. Ako vyplýva z citovanej ustálenej rozhodovacej praxe NS SR, v prípade nárokov škodovej povahy príčinná súvislosť musí byť priama a nestačí, aby bola iba sprostredkovaná. Práve z uvedeného dôvodu zákon o PZP obsahuje zákonnú výluky z povinnosti plniť za poisteného, pokiaľ škoda nie je v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou vo všeobecnosti.

16.4. Vo vzťahu k premlčaniu:

Odvolací súd sa v ods. 39 odôvodnenia venoval argumentácii prečo mal za to, že nemajetková ujma pozostalých je pre účely Zákona o PZP škodou a nie samostatným inštitútom ako namieta žalovaná 2/, však paradoxne pre účely premlčania už má tvoriť samostatný inštitút, ktorý sa premlčava vo všeobecnej trojročnej dobe a nie dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe. Žalovaná 2/ má za to, že takýto záver vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Pokiaľ sa teoreticky pripustí, že nároky na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých sa na účely zákona o PZP považujú za užšiu kategóriu škody (na zdraví) - a to v dôsledku výlučne vývoja judikatúry, nie je žiadny legitímny dôvod na to, aby sa aj tento nárok ako škoda nepremľával, t. j. v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe ako koniec koncov predpokladá aj sám zákon o PZP v § 15 ods. 2. V tejto súvislosti podporne poukázala aj na odôvodnenie rozsudku KS Žilina sp. zn. 8Co/106/2018. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom okresného súdu, že nemajetkovú ujmu tvoriacu predmet tohto sporu je potrebné považovať za škodu. Odvolací súd v súvislosti s posudzovaním premlčania sa stotožnil s okresným súdom v aplikácii § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a potom posúdením začiatku subjektívnej dvojročnej premlčacej doby od 21. júla 2012 a jej uplynutím dňa 21. júla 2014. Vo vzťahu k žalovanej 2/ potom nemožno bez ďalšieho poukazovať na rozhodnutie NS SR zverejnené pod R 58/2014, ktoré je s pred obdobia rozhodnutia NS SR sp. zn. 6MCdo/1/2016. Takáto argumentácia je neudržateľná, nakoľko je v rozpore s vyššie uvedeným „ustálením“, že pre účely zákona o PZP nemajetková ujma rovná sa škoda a na túto skutočnosť predmetné rozhodnutie žiadnym spôsobom nereflektuje a ju nezohľadňuje (je z roku 2011).

16.5. Žalovaná 2/ mala za to, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď mal na námietku premlčania vo vzťahu k žalovanej 2/ aplikovať dvojročnú subjektívnu premlčaciu dobu a žalobu ako oneskorene podanú zamietnuť.

16.6. Vzhľadom na uvedenú právnu argumentáciu s poukazom na v súčasnosti platný a účinný zákon o PZP, Občiansky zákonník ako aj odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti NS SR - 61/2008 žalovaná 2/ mala za to, že pokiaľ pri akceptovaní záverov o existencii pasívnej vecnej legitimácie poisťovateľov vo všeobecnosti, z dôvodu že pre účely zákona o PZP nemajetková ujma pozostalých rovná sa podkategória škoda na zdraví, nie je žiadny legitímny a racionálny dôvod tieto nároky ako škodové neposudzovať vcelku, a to aj aplikáciu zákonnej výluky podľa § 5 ods. 1 písm. h) Zákona o PZP a zároveň aj vo vzťahu k premlčaniu. Preto žiadala, aby rozsudok Krajského súdu v Prešove bol zmenený tak, že žalobu voči žalovanej 2/ zamietne.

17. K dovolaniu žalovanej 2/ sa vyjadril žalovaný 1/. S názorom Okresného súdu ako aj krajského súdu sa žalovaný 1/ stotožnil. Tieto rozhodnutia považoval za zákonné, správne právne posúdené a reflektujúce povinnosti poisťovateľa - žalovanej 2/ vyplývajúce z uzatvorenej zmluvy o poistení medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/. Žalovanej 2/ bol rozsudok Krajského súdu doručený dňa 10. augusta 2020. Dovolanie bolo podané dňa 20. októbra 2020, navrhol, aby bolo dovolanie žalovanej 2/ odmietnuté s poukazom na § 447 písm. a) CSP, resp. aby dovolanie žalovanej bolo zamietnuté podľa § 448 CSP.

18. K dovolaniu žalovanej 2/ sa písomne vyjadrili aj žalobcovia 1/ až 8/. Žalobcovia nesúhlasia s podaným dovolaním a navrhujú, aby bolo zamietnuté. Vo vzťahu k námietke nemajetkovej ujmy a príčinnej súvislosti poukázali na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12 z 24. októbra 2013. V nadväznosti na to dali do pozornosti aj právny záver, ktorý prijal Najvyšší súd SR v rozsudku 6MCdo/1/2016 z 31. júla 2017. K premlčaniu nároku poukázali na ustálenú súdnu prax na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/278/2007, podľa ktorého sa právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote podľa § 101 OZ a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Vzhľadom na uvedené právna argumentácia v obidvoch rozsudkoch je vecne správna. Dovolanie žiadali ako nedôvodné zamietnuť.

19. Najvyšší soud Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

20. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

21. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

22. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

23. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

24. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

25. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

26. V prípade nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinstančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (2Cdo/203/2016, 3Cdo/28/2017, 4Cdo/14/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/50/2017 a 8Cdo/141/2017). V neposlednom rade otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (3Cdo/214/2018). Sama polemika dovolateľa s

právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

27. Žalovaná 2/ namieta nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom v otázke existencie priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmom žalobcov na ich osobnostných právach) a škodovou udalosťou (dopravnou nehodou spôsobenou žalovaným 1/ s následkom úmrtia blízkej osoby žalobcov - poistnou udalosťou); tvrdiac, že v prejednávanej veci je nárok žalobcov vylúčený ustanovením § 5 ods. 1 písm. h) ZoPZP. Na preukázanie opodstatnenosti dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP poukázala najmä na právne závery rozhodnutia najvyššieho súdu R 61/2008, a tiež na ďalšie súvisiace rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 1Cdo/129/2008, 5Cdo/126/2009, 6Cdo/89/2011, 6MCdo/7/2013).

28. Dovolací súd má za to, že žalovaná 2/ zákonom zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právnu otázku, pri riešení ktorej - podľa názoru žalovanej 2/ - sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, v časti dovolania týkajúcej sa namietania existencie priamej príčinnej súvislosti medzi nemajetkovou ujmom žalobcov na ich osobnostných právach a dopravnou nehodou spôsobenou žalovaným 1/ s následkom úmrtia blízkej osoby žalobcov - poistnou udalosťou.

29. Dovolateľka tvrdí, že medzi dopravnou nehodou s následkom smrti blízkej osoby a zásahom do osobnostných práv pozostalých nemôže zásadne nikdy byť príčinná súvislosť, pretože nejde o priamy, ale sprostredkovaný dôsledok škodovej udalosti. Uvedenou právnou argumentáciou sa dovolateľka napriek už jednoznačne formulovaným a ustáleným právnym záverom najvyššieho súdu o krytí nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a existencii pasívnej legítimácie poisťovní v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi (viď R 61/2018, ako aj ďalšie 2Cdo/41/2018, 2Cdo/52/2018, 2Cdo/131/2018, 3Cdo/24/2018, 3Cdo/174/2019, 4Cdo/91/2018, 4Cdo/87/2020, 6Cdo/143/2017, 6Cdo/219/2017, 6Cdo/226/2017, 8Cdo/6/2018) opätovne snaží spochybniť tieto judikované závery, hoci už podala dovolania vo viacerých skutkovo a právne obdobných sporoch a mala možnosť oboznámiť sa s tým, že dovolací súd je jednotný v otázke výkladu pojmu škody a jej dôsledkov do osobnostných práv pozostalých členov rodiny, ktoré nastolila aj v tomto prípade.

30. Záver súdu o (ne)existencii príčinnej súvislosti nie je založený na aplikácii právnych noriem na zistený skutkový stav; spočíva na vyhodnotení skutkových podkladov, ku ktorým dospel súd v rámci dokazovania. Výsledkom tejto činnosti súdu nie sú závery právne, ale skutkové závery. Právnou otázkou tu je iba vymedzenie tých právnych skutočností, medzi ktorými treba zisťovať vzťah príčinnej súvislosti. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach (R 28/2008, 5Cdo/126/2009, 3Cdo/130/2010). Dovolací súd sa preto zaoberal otázkou príčinnej súvislosti v prejednávanej veci pre účely dovolacieho konania práve v týchto intenciách; t. j. z pohľadu právnej relevantnosti existujúcich skutočností (pzn. dovolateľkou nepopieraných) príčina - následok, medzi ktorými podľa názoru žalovanej 2/ niet príčinnej súvislosti za žiadnych okolností.

31. S dovolacou argumentáciou žalovanej 2/ je možné stotožniť sa len v rovine všeobecnej právnej teórie, v zmysle ktorej v konaní o náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku súd skúma existenciu všetkých predpokladov vzniku práva poškodeného na náhradu škody voči škodcovi, ktorému sa ustanovuje povinnosť škodu nahradiť, a tými sú v zmysle § 427 OZ: škodná udalosť vyplývajúca z osobitej povahy prevádzky dopravného prostriedku, škoda a príčinná súvislosť medzi škodnou udalosťou a škodou (tzv. kauzálny nexus). Pokiaľ niektorý z týchto predpokladov nebude v konaní zistený a preukázaný, nemôže byť žalobca v spore úspešný, ako to správne uvádza aj dovolateľka. Pri posudzovaní existencie príčinnej súvislosti súd vychádza z toho, že protiprávna udalosť musí byť jednou z hlavných príčin vzniku škody, nemôže byť vedľajšou príčinou. Nestačí pritom iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, ale vždy sa vyžaduje dôkaz o jej existencii (R 28/1980). K záveru o existencii príčinnej súvislosti súd dospieva na základe logického posúdenia a zhodnotenia všetkých

okolností a povahy konkrétneho prípadu. Dôkazné bremeno vo vzťahu k príčinnej súvislosti pritom zaťažuje vždy poškodeného.

32. Otázkou vzniku zodpovednostného vzťahu následkom úmrtia blízkej osoby pri dopravnej nehode, zásahom do osobnostných práv pozostalých a z toho vyplývajúcimi nárokmi poškodených sa dovolací súd už v minulosti zaoberal a to v rozhodnutí konkrétne v rozhodnutí zo dňa 17. februára 2011 sp.zn. 5Cdo/265/2009, v ktorom vyslovil právny záver, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. V odôvodnení uviedol, že ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno naplňovať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou.

33. Zo záverov tohto rozhodnutia vychádzalo aj ďalšie rozhodnutie dovolacieho súdu z 26. septembra 2013 sp. zn. 3Cdo/228/2012, publikované aj ako judikát R 128/2014. V odôvodnení tohto rozhodnutia dovolací súd uviedol, že zákon nedefinuje pojem zásah ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmto znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na chránené osobnostné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Na inom mieste „Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté.

34. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom, resp. subjektom zásahu). Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobca je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako tiež zistenie, že žalovaný sa dopustil toho konania, ktoré žalobca v konaní skutkovo vymedzoval a považoval za zásah do jeho chránených osobnostných práv. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v tom - ktorom konaní vecne legítimovaný”.

35. Otázka pasívnej legítimácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla už bola judikovaná rozhodnutiami dovolacieho súdu. V judikáte R 61/2018 najvyšší súd vyslovil - pojem „škoda“ treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnú zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnú zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia.

36. Vo všetkých citovaných rozhodnutiach dovolací súd, hoc aj nie vždy výslovne, avšak z hľadiska právne jediného možného logického výkladu dospel k záveru, že dopravná nehoda s následkom smrti blízkej osoby predstavuje priamu a hlavnú príčinu zásahu do osobnostných práv pozostalých, nejde teda

len o druhotný, sprostredkovaný zásah, ako to tvrdí žalovaná 2/. Iný záver ani nemožno prijať, pretože ak je existencia priamej príčinnej súvislosti jedným zo zákonných predpokladov úspešného uplatnenia nemajetkovej ujmy žalobcov v spore, dovolací súd by v týchto prípadoch nemohol dospieť k už konštantne judikovanému záveru o pasívnej legitímácii poisťovní v prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých následkom smrti blízkej osoby pri dopravnej nehode, ak by zaujal právny názor, že ide len o subsidiárny, nepriamy následok poistnej udalosti, t. j. dospel by k záveru o neexistencii priamej príčinnej súvislosti.

37. Pokiaľ ide o dovolateľkou namietaný odklon odvolacieho súdu od záverov rozhodnutia najvyššieho súdu R 61/2008, dovolací súd poukazuje na skutkovú a právnu odlišnosť prípadu, na ktorý sa vzťahoval tento judikát, a preskúmaného prípadu. Predmetný judikát, v zmysle ktorého príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného, sa týkal prípadu, v ktorom si žalobcovia uplatnili nárok na škodu na zdraví spočívajúcu v náhrade za stratu na zárobku počas práceneschopnosti žalobcu 1/ a sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne 2/ v zmysle § 444, § 445 OZ, ktoré mali byť spôsobené okolnosťou, že sa dozvedeli o smrti svojho syna. Žalobcovia si teda v tomto spore neuplatňovali nárok na nemajetkovú ujmu a ani ho neodvodzovali od priameho zásahu do ich osobnostných práv, teda od tej okolnosti, že bolo zasiahnuté do ich práva na rodinný život v zmysle § 11 a nasl. OZ. Nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma, v tejto veci nebola posudzovaná.

38. V prejednávanej spore si žalobcovia uplatňujú nárok na odškodnenie z oveľa širších hľadísk - skutkový podklad žaloby nevzťahujú len na moment, v ktorom sa dozvedeli o smrti im blízkej osoby (ich otca); opodstatnenosť žaloby vyvodzujú zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, najmä práva na rodinný život a osobitne práva na súkromie, ktoré zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a naplňať vlastnú osobnosť.

39. Za dôvodný nepovažoval dovolací súd ani odkaz dovolateľky na ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd pri rozhodovaní odkloniť, pretože rovnako neboli pre právne posúdenie prejednávanej veci relevantné, nakoľko sa týkali úplne odlišných tak skutkových ako aj právnych otázok. Rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/32/2007 (R 28/2008), sp. zn. 5Cdo/126/2009, sp. zn. 1Cdo/129/2008 a sp. zn. 6MCdo/7/2013, sa zaoberali pojmom škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom; rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/89/2011 riešilo otázku existencie príčinnej súvislosti medzi psychickým ochorením žalobkyne a úrazom, ktorý utrpela pri dopravnej nehode.

40. Najvyšší súd nemohol prihliadať ani na dovolateľkou označené rozhodnutie SD EÚ vo veci C-350/14, a to bez ohľadu na to, že v žalovanej 2/ označenom rozhodnutí SD EÚ neriešil právnu otázku, na ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Podstatou rozhodnutia SD EÚ vo veci C-350/14 bola totiž procesnoprávna otázka výberu rozhodného práva štátu Únie v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej dopravnou nehodou v zmysle čl. 4 ods. 1 nariadenia Rím II a s tým súvisiaci výklad všeobecných pravidiel a v nich použitých pojmov v cit. nariadení výlučne na účely tohto ustanovenia (viď bod 20., 23., 27., 28. rozhodnutia SD EÚ). Od toho potom závisel výber právneho poriadku štátu rozhodného pre hmotnoprávne posúdenie existencie, vymáhateľnosti uplatneného nároku a určenia okruhu oprávnených osôb (t. j. talianskeho alebo rumunského práva). Samotné hmotnoprávne otázky uplatneného nároku neboli predmetom posudzovania.

41. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že odvolací súd sa v prejednávanej veci neodklonil od ustálenej praxe odvolacieho súdu v dovolateľkou namietanej otázke príčinnej súvislosti, pričom judikatúra, na ktorú dovolateľka poukazovala a zdôvodňovala ňou nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom, nebola pre rozhodnutie v tejto veci relevantná. Dovolací súd tak uzatvára, že odvolací súd dospel k správne právnemu záveru, keď konštatoval, že medzi dopravnou nehodou s následkom smrti blízkej osoby a zásahom do osobnostných práv pozostalých je

daná priama príčinná súvislosť ako zákonný predpoklad zodpovednosti poisťovne za škodu, a teda, že sa odvolací súd svojím právnym záverom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (rovnako aj uznesenie NS SR sp. zn. 9Cdo/87/2021 z 22. februára 2022). Dovolanie je v tejto časti neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

42. Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu v otázke premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode, v tomto smere poukázala žalovaná 2/ výlučne len na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline pod sp. zn. 8Co/106/2018. Najvyšší súd k predmetnému rozhodnutiu uvádza, že toto rozhodnutie nie je súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (pozri body 25. a 26.) a navyše toto rozhodnutie bolo Najvyšším súdom SR pod sp. zn. 5Cdo/66/2019 zrušené a vec bola vrátená Okresnému súdu Čadca na ďalšie konanie. Podľa názoru žalovanej 2/ nemajetkovú ujmu tvoriacu predmet sporu je potrebné považovať za škodu a preto by malo dôjsť k aplikácii subjektívnej dvojročnej premlčacej doby s poukazom na § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru žalovanej 2/ nie je možné bez ďalšieho poukazovať na rozhodnutie R 58/2014, ktoré je spreď obdobia rozhodnutia NS SR 6MCdo/1/2016.

43. Vo vzťahu k právnemu posúdeniu premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bolo publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod č. 4/2014 a to rozhodnutie č. 58 - rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2011 zo dňa 27. septembra 2012 (na ktoré poukazovala žalovaná 2/, ktoré podľa nej je neudržateľné), z ktorého právna veta znie: „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje.“ Vo vzťahu k uvedenému rovnako svedčí napr. aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/265/2009, sp. zn. 8Cdo/24/2017, Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS/542/2013.

44. Dovolací súd poukazuje k právnej otázke premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode na posledné rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/252/2021 z 31. marca 2022, publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod R 3/2022, z ktorého právna veta znie: „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 Občianskeho zákonníka)“. Z tohto dôvodu odvolací súd postupoval správne, keď neprihliadol na námietku premlčania zo strany žalovanej 2/, preto dovolanie ani v tejto časti nie je opodstatnené a nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

45. Z vyššie uvádzaných dôvodov došlo k odmietnutiu dovolania postupom podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

46. Žalobcovia boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol im nárok na náhradu trov dovolacieho konania, o ktorom dovolací súd rozhodol podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

47. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.